

Pressmeddelande
från
FöreningsSparbanken
Institutet för Privatekonomi

2004-11-26

Hög marginaleffekt för äldre med hemtjänst

Många äldre med kommunal hemtjänst lever idag på samma ekonomiska miniminivå trots att deras inkomster är olika stora. Högre inkomst ger högre betalningsförmåga och därmed högre avgift.

- En inkomstförstärkning kan gå fullt ut till hemtjänstavgiften och pensionären får inte mer pengar att disponera, säger Ulla Samuel, Institutet för Privatekonomi.

Socialtjänstlagens regler för högsta avgift för hemtjänst och lägsta förbehållsbelopp för normala levnadskostnader skyddar äldre från oskäligen höga avgifter och alltför låg levnadsstandard. Avgiften kan tas ut upp till en maximalt tillåten nivå så länge en minimistandard uppnås.

Det är givetvis positivt att äldre med låga inkomster, genom samhällets försorg, har möjlighet att få hemtjänst till så låga avgifter att det ändå är möjligt att leva på en skälig standard.

Avigsidan med systemet är att det är synnerligen svårt för äldre att förbättra sin ekonomi genom olika former av inkomstförstärkningar, såsom högre bostadstillägg, högre kapitalinkomster eller dylikt. Så länge en reducerad avgift debiteras kommer omsorgstagaren inte att kunna dra fördel av en inkomstökning. Ekonomin förblir på miniminivå ända tills högsta avgift kan tas ut beroende på omsorgsnivå. En inkomstökning går således i första hand till kommunen och först därefter, när man kommit upp i full avgift, till omsorgstagaren själv.

Ju högre bostadskostnaden är desto högre inkomster krävs innan man kommer förbi den hundra procentiga marginaleffekten och en inkomstökning går till den egna plånboken.

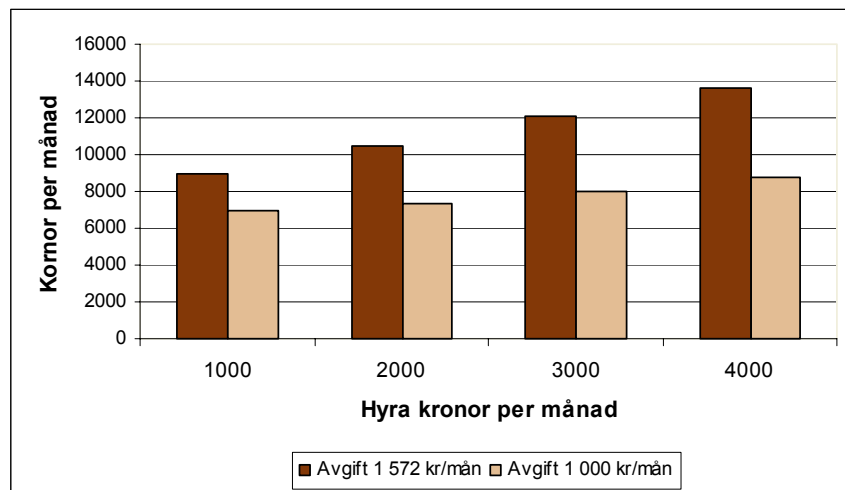
Som framgår av tabellen nedan är det först vid inkomster över 13 670 kronor per månad som det blir möjligt för en omsorgstagare med 4 000 kronor i hyra per månad att komma över miniminivån om avgiften ligger på 1 572 kronor per månad. Nästa år, 2005, blir motsvarande nivå 13 630 kronor per månad vid hyran 4 200 kronor per månad. Maxavgiften kommer då att uppgå till 1 576 kronor.

Vid lägre bostadskostnad sänks inkomstgränsen och om hyran uppgår till 3 000 kronor per månad går gränsen år 2004 vid ca 12 000 kronor per månad för en avgift på 1 572 kronor och vid ca 8 000 kronor per månad om avgiften är 1 000 kronor per månad. Se diagram.

Tabell Hemtjänstavgiftens storlek och "kvar efter boende och avgift" för två olika inkomstnivåer. Hyra 4 000 kronor per månad 2004 och 4 200 kronor per månad 2005. Genomsnittlig kommunalskatt (32,70 kr). Högsta omsorgsnivå (max 1 572 kronor/månad 2004 och 1 576 kronor/månad 2005).

	Garantipension 2004	Inkomstgräns för att få mer kvar än skälig levnadsstandard 2004	Garantipension 2005	Inkomstgräns för att få mer kvar än skälig levnadsstandard 2005
Inkomst	Kr/mån	Kr/mån	Kr/mån	Kr/mån
Pension	7 144	13 670	7 162	13 630
-skatt	-1 730	-3 860	-1 670	-3 780
Kapitalinkomst (netto)				
BTP	3 617	0	3 799	175
Disponibel inkomst	9 031	9 810	9 291	10 025
Minimibelopp	4 238	4 238	4 249	4 249
Individuellt förbehåll				
Hyra	4 000	4 000	4 200	4 200
Totalt förbehållsbelopp	8 238	8 238	8 449	8 449
Avgiftsunderlag	793	1 572	842	1 576
Att betala	793	1 572	842	1 576
Kvar att leva på efter boende och avgift	4 238	4 238	4 249	4 249

Diagram Inkomstgräns för att få mer kvar efter boende och avgifter än skälig levnadsstandard. Hemtjänst i eget boende år 2004

Skälig levnadsstandard definieras som ett *minimibelopp* som år 2004 uppgår till 4 238 kronor per månad. Minimibelopp plus bostadskostnad utgör det s k *förbehållsbeloppet*.

Hemtjänstavgiften får uppgå till maximalt 48 procent av prisbasbeloppet (1 572 kronor per månad år 2004) och bestäms förutom av inkomst genom pension, arbete, näringsverksamhet, kapital efter skatt också av skattefria inkomster samt även bostadstillägg (BTP och SBTP) och boendekostnad. Avgiften beräknas sedan som skillnaden mellan disponibel inkomst och förbehållsbelopp men får dock, enligt socialtjänstlagen, bli maximalt 1 572 kronor per månad år 2004.

I budgetpropositionen föreslås även en höjning av hyresgränsen för bostadstillägg (BTP) till nästa år. Nuvarande gräns 4 500 kronor per månad föreslås höjd till 4 670 kronor. En ensamstående med maximalt BTP och en hyra över gränsen kan då få 155 kronor mer per månad.

För den vars hyra är så hög att ”kvar att leva på” understiger minimibeloppet trots avgiftsfrihet för hemtjänsten kan BTP-höjningen komma omsorgstagaren tillgodo. För övriga är sannolikheten stor att så gott som hela höjningen istället tillfaller kommunen i form av höjd avgift och omsorgstagarens ”kvar till boende och avgifter” förblir kvar på minimibeloppet.

Läs hela analysen på www.foreningssparbanken.se/privatekonomi

Ytterligare information

FöreningsSparbanken (publ), Institutet för Privatekonomi
Ulla Samuel, telefon 08-585 916 38
Ylva Yngveson, telefon 08-585 916 04, 070-200 12 45